

De Eshof 3 maart 2024 10 uur
derde zondag van de 40 dagen ('oculi')

Overweging: 'De tempel moet gesloopt'

We zijn bezig met de 40 dagen. We doen ons best ons in te leven in hoe het ging, hoe Jezus met zijn leerlingen naar zijn dood op Golgota toeleefde.

In het lijden en sterven van Jezus zit voor mij een groot mysterie. Daar zitten dingen in waar ik niet goed bij kan. Het is te groot, te diep!

Zo'n raadsel is: waarom krijgen de tegenkrachten zoveel ruimte? Waarom kunnen de donkere krachten zich zo sterk maken in het leven van Jezus? God zelf lijkt dan pas op de plaats te maken. Het lijkt er soms op dat Hij alles overlaat aan de machten van het kwaad, aan de krachten die tegen Hem ingaan, en die de mens het leven onmogelijk maken. We zien dat op de weg van Jezus naar Golgota.

Het is vaker gebeurd dat God zich helemaal terug trekt. We lezen in Jeremia 26,4 Zeg tegen hen: Dit zegt de HEER: Als jullie niet naar Mij luisteren, als jullie de wet niet naleven die Ik je gegeven heb 5 en niet luisteren naar mijn dienaren, de profeten, die Ik telkens weer naar jullie zend, maar voor wie jullie tot nu toe doof waren, 6 dan zal Ik met deze tempel hetzelfde doen als met Silo, zodat alle volken op aarde de naam van deze stad als een vloek zullen gebruiken.'

Dit is ook gebeurd, door Gods toedoen zelfs, zingt Klaaglied 2,6-7:
6 De HEER heeft de omheining geslecht als bij een tuin,
en de ontmoetingstent zelf heeft Hij vernietigd;
Hij heeft in Sion sabbat en feestdag in onbruik doen raken,
in zijn hevige toorn heeft Hij koning en priester verstoten.
7 De Heer heeft zijn altaar versmaad, zijn heiligdom verworpen,
de muren van Sions paleizen prijsgegeven aan haar vijanden;
hun stemmen galmen door het huis van de HEER, als op een feestdag.

Het wordt duidelijk: het dienen van vreemde goden, zelfs tot kinderoffers aan Baäl toe, jaagt God weg uit Jeruzalem. Net als ongehoorzaamheid aan de wet. Net als afwijzing van de profeten, tot het doden van profeten toe. Jeremia zelf was er ook bijna geweest, lezen we.

Jezus signaleert vijf eeuwen later dat in het nieuw gebouwde heiligdom in Jeruzalem mensen het voor het zeggen hebben die niet rekenen met God. Je herkent het aan hun reflex als Jezus de handelaren van offerdieren en de geldboeren uit de tempel jaagt. De tempelbestuurders protesteren. Dat is dezelfde negativiteit als waar Jeremia mee te maken kreeg. Jezus wordt niet ervaren als een teken van hoop, als versterker van Gods liefde voor het volk, als vertegenwoordiger van het koninkrijk of als vernieuwer. Hij wordt gezien als een concurrent, iemand waar je vanaf moet.

God heeft Jezus een en ander maal 'mijn geliefde zoon' genoemd (o.a. Luc.3,22). Zelf vergelijkt hij hier zijn lichaam met een tempel (19-21). En Jezus voelt het aankomen: hij zegt tegen de mensen van de tempel: 'Breek deze tempel maar af'. Want daar zijn ze mee bezig. Wat ze aan het doen zijn, brengt God niet dichterbij, maar jaagt Hem weg. Ze zorgen ervoor dat Gods huis in Jeruzalem wordt ondermijnd, gesloopt.

In dat licht is Jezus' opmerking (Joh.2,19) 'breek deze tempel maar af' veelbetekenend. Jezus gaat naast de tempel staan. Wat is er erger dan de tempel slopen? Wat is heftiger dan de verwoesting van

Jeruzalem? De tempel onklaar maken? Nee, de dood van Gods eigen Zoon in de diepst denkbare duisternis.

Jezus recht zijn rug en legt zich erbij neer dat de tegenstand tegen Hem vanuit Jeruzalem zo hoog oploopt dat die Hem zijn leven kost, dat Hij op het kruis wordt teruggestuurd naar de hemel. Zover moet het komen, dat de tegenkrachten in hemel en aarde alles uit de kast halen, hun hele arsenaal leeg vechten op de Zoon van God, op God dichtbij, op God voor de mensen, op God onder de mensen. Jezus moest gesloopt om de Schepper te onteigenen. Een zware maatregel. Maar Jezus had vertrouwen in zijn missie.

Jezus voltooit Israëls lijden in Egypte aan het kruis. Hij bereikt het dieptepunt van de ballingschap in de duisternis van Golgota. Als Hij daar sterft, gebeurt daar de hel: de wereld zonder God, zonder licht, zonder vorm, zonder leven, zonder geluk. De tegenstander vecht zich leeg: alles uit de kast! De diepste duisternis. De diepste dood. Laat het er maar uitkomen, hoe deze wereld zijn kinderen verslindt, de mensen doodt, de schepping steelt.

Maar Jezus zegt erbij: ik zal hem in drie dagen weer opbouwen. Na een paar dagen zal Hij Israëls exodus voltooien op de dag van zijn opstanding, en Israëls bestemming bereiken met zijn intocht in de hemel. God zal de wereld, Israël, ons mensen, nooit meer loslaten.

Drie uur heeft het geduurd. De wereld zonder zon, zonder God. Drie dagen heeft het geduurd, de vernieling van de verbinding tussen Vader en Zoon, God en mens, de puinhopen van de tempel die Jezus was. En toen stond hij op. De duisternis was uitgevochten. Het ergste was geweest.

In de zwarte muur van de dood brak Hij een gat, een holte van licht. In de diepste dood ging een deur open naar het mooiste leven. Er stroomt licht dat niemand uit kan doen. Er staat een deur open die niemand kan sluiten.

Het raadsel blijft. Soms onbegrijpelijk veel pijn, ondoordringbare duisternis. We zouden soms kunnen denken: God laat me in de steek. Ik sta er alleen voor. Ik ga onder. Ja, we ontkomen niet aan ons eigen aandeel in het lijden. De opstanding van Jezus voorkomt niet dat we sterven. We vergaan weer tot stof, het materiaal waar we van gemaakt zijn. Levenloos. Vormloos.

Maar door Golgota en de opstanding van Jezus mogen we geloven: in ons lijden is geen spoor van de toorn van God. De liefde van God dooft niet in onze pijn, zelfs niet in ons sterven. De Geest woont in ons. We zijn stof, we blijven stof en zullen stof worden, maar wel stof waar God met alle liefde in is komen wonen. Gods geliefde stof. We zijn in Gods scheppershanden gevallen om nieuw gemaakt te worden. We zullen sterven, omdat ons leven een nieuwe start mag maken met Gods adem in nieuwe neusgaten.

Jezus moest gesloopt. Dat was een heel zware maatregel. Hij moest terug in de diepste duisternis, naar de wereld buiten God, een leven zonder licht, zonder liefde. Toen de dood zich op Hem had leeg gevochten kwam Hij daar nieuw, levend en sterk uit. Door Hem kijken we onze sloop voorbij. Hij is de barst in de nacht, het gat in de muur. Door Hem zien we dat ons leven niet meer kapot kan.